

e-ISSN 3083-6018

СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК: економіко-правові проблеми

<https://www.eu-scientists.com/index.php/sdel>

Щодо питання академічної доброчесності як складової адміністративно-управлінської діяльності ЗВО (теоретико-правове дослідження)

Людмила В. Кузнецова 1*

¹ Черкаський державний технологічний університет (Україна). Доцент кафедри історії та правознавства, кандидат юридичних наук, доцент.

* Автор-кореспондент, e-mail: l.kuznetsova@chdtu.edu.ua

СТАТТЯ

АНОТАЦІЯ

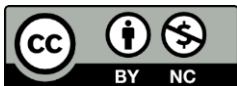
Дослідницька

DOI:

[10.70651/3083-6018/2025.2.12](https://doi.org/10.70651/3083-6018/2025.2.12)

Авторське право

© 2025 автора

Цей твір ліцензовано на умовах Ліцензії Creative Commons «Із Зазначенням Авторства – Некомерційна 4.0 Міжнародна» (CC BY-NC 4.0).

В статті автор досліджує питання академічної доброчесності та академічної культури з призми аналізу наукових праць вітчизняних дослідників в працях яких розкрито не лише поняття академічної доброчесності, а й впливу останньої на адміністративно-управлінські функції в закладі вищої освіти та адміністративно-правові відносини між учасниками освітнього процесу та суб'єктами освітніх послуг. Висвітлюється проблематики забезпечення якості вищої освіти шляхом запровадження локальних нормативних актів та дотримання норм діючого законодавства. Автор висвітлює питання академічної доброчесності як ефективного адміністративно-управлінського ланцюжка при здійсненні освітніх послуг закладом вищої освіти. Наголошує на модернізації управлінських функцій та формуванні нового уявлення про якісні освітні послуги. Рейтинг та імідж будь якого закладу освіти залежить від вдалої моделі дотримання всередині нього принципів академічної доброчесності, яка стосується не лише нульової толерантності до розповсюдженого наразі негативного явища як плагіат та корупції. Академічна доброчесність має бути побудована на усвідомленні затверджених в закладі вищої освіти відповідних положень та норм етики. Автором виокремлено норми діючого законодавства, які регулюють питання академічної доброчесності та наслідки її недотримання всіма учасниками освітнього процесу. Розкрито питання довіри між суб'єктами освітнього процесу та ролі адміністрації в цьому процесі. Також висвітлено питання академічної культури та її значення на ринку освітніх послуг серед великої конкуренції закладів вищої освіти. Акцентовано увагу на вдалому поєднанні етичних, моральних та академічних норм в освітній діяльності. Дотримання принципів академічної доброчесності безпосередньо, що впливає на довіру здобувача вищої освіти до суб'єктів освітніх послуг.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

академічна доброчесність, академічна культура, академічний успіх, нормативно-правовий акт, етичні норми, законодавство, освітній процес.

e-ISSN 3083-6018

SOCIAL DEVELOPMENT: Economic and Legal Issues

<https://www.eu-scientists.com/index.php/sdel>

On the Issue of Academic Integrity as a Component of the Administrative and Managerial Activities of Higher Education Institutions (Theoretical and Legal Research)

Lyudmila Kuznetsova ¹ *

¹ Cherkasy State Technological University (Ukraine). Associate Professor of the Department of History and Law, PhD in Law, Associate Professor.

* **Corresponding Author**, e-mail: l.kuznetsova@chdtu.edu.ua

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Research Article

DOI:

[10.70651/3083-6018/2025.2.12](https://doi.org/10.70651/3083-6018/2025.2.12)

Copyright © 2025
by author

This is an open access journal and all published articles are licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0)

In the article, the author explores the issue of academic integrity and academic culture through the prism of the analysis of scientific works of domestic researchers, in whose scientific works not only the concept of academic integrity is revealed, but also the influence of the latter on administrative and managerial functions in a higher education institution and administrative and legal relations between participants in educational legal relations and subjects of educational services. The issues of ensuring the quality of higher education through the introduction of local regulations and compliance with the norms of current legislation are highlighted. The author highlights the issue of academic integrity as an effective administrative and managerial chain in the implementation of educational services by a higher education institution. Emphasizes the modernization of managerial functions and the formation of a new idea of quality educational services. The rating and image of any educational institution depends on a successful model of compliance with the principles of academic integrity within it, which concerns not only zero tolerance for the currently widespread negative phenomenon such as plagiarism and corruption. Academic integrity should be built on the awareness of ethical norms and rules prevailing in an educational institution. The author identifies legislative and regulatory acts that regulate the issue of academic integrity and the consequences of its non-observance by all participants in the educational process. The issue of trust between the subjects of the educational process and the role of the administration in this process is revealed. The issue of academic culture and its importance in the market of educational services amid the great competition of higher education institutions is also highlighted. Attention is focused on the successful combination of ethical, moral and academic norms in educational activities. Compliance with the principles of academic integrity directly affects the trust of a higher education applicant in the subjects of educational services.

KEYWORDS

academic integrity, academic culture, academic success, regulatory act, ethical norms, legislation, educational process.

1. Вступ

Освітній процес сьогодення докорінно відрізняється від процесу, що був п'ять – сім років тому. Сучасні суспільні виклики не залишили осторонь заклади вищої освіти і тим самим перетворили їх із суб'єктів освітніх послуг, в суб'єктів, які надають освітні та тісно пов'язані з ними послуги. І, такі послуги мають бути якісними та забезпечуватися професійною діяльністю науково-педагогічних працівників.

Забезпечення якості освіти є не лише дотриманням норм діючого законодавства, а й ефективним управлінським процесом. Процес управління та адміністрування закладом вищої освіти є складним та важливим, адже він спрямований на закріплення здобувачем вищої освіти не лише професійних вмінь та навичок, які задовольняють ринок праці, а й загальнолюдських цінностей побудованих на доброчесності, що досягається дотриманням учасниками освітнього процесу етичних норм, академічної доброчесності та академічного успіху. Адміністративно-управлінська складова освітнього процесу в закладах вищої освіти має формуватися з дотриманням поваги до учасників освітнього процесу, доброзичливому ставленні один до одного, чесності по відношенню до здобувача освіти та викладача.

Питання академічної доброчесності стосується не лише якості освіти, як невід'ємної складової конкуренції на ринку освітніх послуг, а й виховання в особі чеснот спрямованих на досягнення успіху в його майбутній професії.

2. Огляд літературних джерел

Питання академічної доброчесності знайшли своє відображення в наукових працях Дани Сопової, яка розкриває зміст поняття академічної доброчесності та академічної недоброчесності, висвітлює причини недотримання принципів академічної доброчесності та проводить паралель з Європейськими країнами [3]. Валентин Глуцько досліджує адміністративно-управлінські відносини закладу вищої освіти щодо реалізації принципів академічної доброчесності в освітньому просторі [4]. В свою чергу Інна Доценко висвітлює питання формування системи дотримання академічної доброчесності в освітньому середовищі та доводить, що академічна доброчесність є підґрунтям й дієвим інструментом забезпечення якості вищої освіти [5]. Ірина Розман в своїй праці акумулює академічну доброчесність з морально-етичними нормами, які в свою чергу на її думку служать якісним орієнтиром та еталоном для того, щоб усвідомлювати власну відповідальність за порушення етичних норм у освіті [6]. Яна Тицька досліджує вітчизняну та міжнародно-правову базу в частині дотримання академічної доброчесності та притягнення до відповідальності за порушення її принципів [8].

М. Дурман та О. Дурман досліджують поєднання принципів академічної доброчесності з професійними етичними принципами в освітньому середовищі [9]. Н. Губа висвітлює проблему взаємовідносин в освітньому процесу, що мають будуватися на довірі як складовому чиннику академічної доброчесності [10]. Ю. Блудова та О. Ільїна досліджують питання академічної культури та її елементів [12]. Питанню академічної культури як складової академічної доброчесності присвячені праці О. Фенцик [13], С. Подзігун та Н. Пачевої [14], Ю. Моцюк [15]. Ніна Батечко та Алла Дурнас аналізують проблематику академічної доброчесності з урахуванням Європейського та вітчизняного досвіду [16].

Не зважаючи на значну кількість наукових досліджень питання академічної доброчесності залишається актуальним, бракує аналізу впливу академічної доброчесності на імідж та рейтинг закладу вищої освіти та місця академічної доброчесності в освітньому менеджменті.

3. Постановка завдання

Метою є дослідження адміністративно-правового питання академічної доброчесності учасників освітнього процесу закладів вищої освіти та аналіз нормативної бази, що регулює питання дотримання академічної доброчесності під час навчання. Також дослідження полягає у висвітленні проблеми академічного успіху, що безпосередньо залежить від гармонійного поєднання академічної доброчесності та академічної культури.

4. Методи та матеріали

Дослідження побудоване на аналізі нормативно-правової бази в частині академічної доброчесності закладу вищої освіти та огляді наукових праць з питань забезпечення академічної доброчесності як складової ефективного функціонування освітніх інституцій.

Під час дослідження було використано загальні та спеціально юридичні методи, зокрема, за допомогою формально-юридичного методу розкрито зміст академічної доброчесності та особливості правових норм, що регулюють дане питання.

5. Результати та обговорення

Наразі для закладу вищої освіти великої ваги набуває якість освіти, яка виокремлює його з поміж інших. Її складовою можна назвати академічну доброчесність, що виступає як бренд закладу освіти. В свою чергу норми моралі та етичні норми є візитівкою освітнього закладу. Питання якості освіти є не новим, вперше про якість надання освітніх послуг було зазначено в Етичному кодексі ученого України, який був схвалений Постановою загальних зборів НАН України 15.04.2009 N 2. Так, в п. 5 якого зазначається, що учений у своїй викладацькій роботі повинен не лише доносити до аудиторії достовірну наукову інформацію, але й сприяти становленню громадянської позиції молодого покоління. Повинен поважати право здобувачів вищої освіти на вільне об'єднання, самоврядування та членство в колегіальних академічних організаціях, прислухається до думки студентського співтовариства щодо форми та методів навчання. Заняття проводити в цікавій формі, прийнятній для широкого кола учнів. Він має переконатися в належному забезпеченні лабораторій та бібліотек, заняття проводити суворо відповідно до розкладу. Зміст лекцій повинен відображати сучасні досягнення світової науки і не супроводжуватися тиском упередженої думки [1]. Тобто можна сміливо стверджувати, що академічних успіхів побудованих на довірі і безпосередньо залежить від професійних чеснот викладача та взаємоповаги поміж студентством та академічною спільнотою.

Про взаємоповагу та довіру можна знайти в Законі України «Про освіту», зокрема стаття 42 дає легальне визначення академічній доброчесності як сукупності етичних принципів та визначених правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Та висуває вимоги по дотриманню академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками, а саме: посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність; контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти; об'єктивне оцінювання результатів навчання [2].

Зазначені вище норми спрямовані на процес зародження в закладі освіти академічної доброчесності. Вони зобов'язують викладача до якісної підготовки академічного та навчального матеріалу, формують у студента уміння самостійно аналізувати отриману інформацію, усвідомлювати негативні наслідки неетичної навчально-дослідної поведінки та необхідності діяти у відповідності з діючим законодавством. Зміст форми контрольних заходів спрямований на дотримання здобувачами вищої освіти не лише перевірки остаточних знань, а й перевірки останніх на дотримання етичної поведінки під час екзаменів та заліків та усвідомлення настання негативних наслідків у вигляді відповідальності за порушення або недотримання законодавства про авторське право та суміжні права.

В свою чергу Дана Сопова вважає, що термін «академічна доброчесність» має складну структуру, яка включає не лише академічну культуру освітнього закладу. На її думку до складу академічної доброчесності входить внутрішня та духовна культура, що на підсвідомому рівні зароджують певні академічні традиції в частині підготовки наукових робіт до оприлюднення або публічного захисту; висвітлення цінностей та правил під час роботи з науковим матеріалом; процедури притягнення до етичної відповідальності. Саме тому академічна доброчесність є

складним міжпредметним визначенням, яке поєднало в собі моральні норми і етичні правила поведінки всіх учасників освітнього процесу [3, с. 53].

Якщо розглядати проблему академічної доброчесності в закладі вищої освіти з призми правового регулювання, то ефективним та дієвим заходом запобігання порушенню інтелектуальних прав є вживання адміністративних та цивільних заходів впливу під час освітнього на наукового процесу. Запровадження таких заходів ефективно сприяє формуванню у здобувачів освіти та науковців високого рівня етичних принципів, допоможе забезпечити об'єктивне застосування заходів юридичного впливу до академічних порушників з метою досягнення в подальшому довіри до результатів навчання, наукових та творчих досягнень [4, с. 119].

На думку І. Доценко в умовах глобалізації, саме висока якість вищої освіти забезпечить ефективну діяльність закладів вищої освіти і забезпечить їх динамічний розвиток відповідно до визначених корпоративних місії та цінностей [5, с. 35]. Система забезпечення академічної доброчесності будь якого університету є найголовнішим складовим чинником всієї внутрішньої системи забезпечення якості у закладах вищої освіти, яка в свою чергу віддзеркалює прийняті світовою академічною спільною стандарти та правила освітньої і наукової діяльності, що побудовані на етичних нормах у відносинах між учасниками академічної спільності. Враховуючи той факт, що академічна доброчесність складається з ключових цінностей, як то: манера поведінки та академічних стиль всіх учасників освітнього процесу.

Академічна доброчесність, як оцінювач критеріїв у науковому середовищі, виступає мірою захисту автора, методів дослідження та юридичного захисту їхньої інтелектуальної власності. Для учасників освітнього процесу, академічна доброчесність, у багатьох випадках, полягає у тому, щоб «не зловили на плагіаті». У порушенні доброчесності зауважується на несправедливі звіти, які надаються у ті або інші відділи та організації; на несправедливе оцінювання знань здобувачів вищої освіти; на фальсифікат проходження виробничих практик та на недостатню інформованість здобувачів щодо наслідків порушення правил академічної доброчесності [6, с. 371].

Сучасний розвиток освіти та науки не можливий без дотримання принципів академічної доброчесності та усвідомлення відповідальності або негативних наслідків за недотримання цих принципів. Завдання керівника закладу освіти полягає в розумінні, що саме довіра та повага між учасниками освітнього процесу є керівним началом академічної доброчесності. І задача управлінця полягає у створенні сприятливого академічного середовища до академічної доброчесності, а тим самим до запобігання пануванню недоброчесності в закладі вищої освіти.

Стаття 58 ЗУ «Про вищу освіту» передбачає, що науково-педагогічні, наукові та педагогічні працівники закладу вищої освіти зобов'язані: забезпечувати викладання на високому науково-теоретичному і методичному рівні навчальних дисциплін відповідної освітньої програми за спеціальністю, провадити наукову діяльність (для науково-педагогічних працівників); підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність, наукову кваліфікацію (для науково-педагогічних працівників); дотримуватися норм педагогічної етики, моралі, поважати гідність осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, прищеплювати їм любов до України, виховувати їх у дусі українського патріотизму і поваги до Конституції України та державних символів України; дотримуватися в освітньому процесі та науковій (творчій) діяльності академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами вищої освіти; розвивати в осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, самостійність, ініціативу, творчі здібності [7].

Поєднання норм етики та загальних правил людської поведінки дає підстави стверджувати, що академічна доброчесність має міждисциплінарний характер і притаманна в усіх освітньо-наукових процесах. Виступає тим інструментом, за допомогою якого реалізується практична складова освітньої діяльності. Водночас її міждисциплінарний характер дає можливість виокреми ті негативні явища, що стали поштовхом для академічної недоброчесності. Адміністративно-управлінським завданням університету є модернізація сформованих протягом багатьох років академічних звичок та навичок до сучасних європейських стандартів академічної доброчесності. При цьому формуючи нові академічні правила та запроваджуючи сучасні академічні традиції необхідно усвідомлювати що такий процес є миттєвим і потребує певний затрат часу та людських ресурсів.

Принципи академічної доброчесності, безперечно, базуються на принципах етичних і полягають у дотриманні під час навчання та наукових пошуків, передусім: морального принципу – утвердження для себе внутрішнього правила, яке ґрунтується на совісті; принципу гуманізму – визнання неповторності кожної людської особистості, утвердження в повсякденній діяльності її прав не тільки на життя, здоров'я, а й на честь, гідність, свободу; принципу оптимізму – довірливого, доброзичливого ставлення до здобувачів вищої освіти та колег; принципу патріотичності – осмисленої пошани до Батьківщини як однієї з форм узгодження особистих і суспільних інтересів, зокрема свідомо повага до її історичного минулого, щире ставлення до народної пам'яті, національних традицій народу [9, с. 103].

Питання довіри між учасниками освітнього процесу є наріжним каменем в управлінській діяльності щодо забезпечення якості, метою якої є формування комфортного психологічного та соціально-культурного академічного клімату в освітньому закладі. Саме довіра сприяє усвідомленню для студента можливості висловлювати власну позицію та належного реагування на критичні зауваження з боку викладача. Встановлення довірчих відносин дозволяє здобувачам ефективніше вирішувати навчальні завдання, отримувати професійні навички і використовувати їх у вирішенні різних життєвих ситуацій [10, с. 99]. Належне панування атмосфери довіри також сприяє спільному досягненню наукових та навчальних здобутків, у студентства формуються навички прийняття правильних рішень та вирішення ситуаційних завдань. Водночас в освітньому просторі зменшується кількість конфліктних ситуацій та непорозумінь. Говорячи про автономію закладу вищої освіти необхідно розуміти панування довіри в середині такого закладу.

Кодекс академічної доброчесності передбачає дотримання корпоративної культури та поваги до інших учасників процесу реалізації державної політики у сфері якості освіти, здобувачів вищої освіти, співробітників закладів вищої освіти та інших осіб, з якими здійснюється комунікація під час виконання службових обов'язків.

Академічна культура в тій чи іншій мірі властива будь-якому закладу вищої освіти. В якості першого індикатора Блудова Ю. О. та Ільїна О. О. виділяють успішність навчання в закладі вищої освіти, проте сьогодні пред'являються все нові вимоги до оцінки якості освіти. Гарна успішність не завжди гарантує практичну і професійну успішність. Практичне мислення відрізняється здатністю швидко схоплювати ситуацію, виділяти в ній завдання і фактори, що визначають і впливають на ситуацію, знаходити рішення. Практичне мислення за своєю соціальною значущістю не поступається теоретичному. Академічна культура являє собою складне утворення. До сфер академічного середовища відносять навчальну та наукову діяльність, академічні інститути, академічну інформатику, академічне письмо і комунікації, академічну мобільність, академічний менеджмент, підвищення кваліфікації та академічного статусу [12].

Академічна культура – це культура передачі накопичених якісних знань від покоління до покоління через викладачів вищих навчальних закладів та дослідницьких інституцій. Члени академічної спільноти мають на постійній основі керуватися такими елементами академічної культури: знання, переконання тобто академічна (наукова, навчальна) діяльність, академічна доброчесність, культура мислення, культура спілкування, культура педагогічної праці [13, с. 201].

Реформування вищої освіти, орієнтацію на європейський освітній та науковий простір вимагає від закладу вищої освіти запровадження ідеї новітнього академічного середовища, з сучасними науковими ідеями, які мають задовольнити всі виклики ринку праці та гармонійного поєднання навчання- науки- практики з урахування творчої ініціативи здобувача вищої освіти та творчої автономії викладача.

Процес модернізації академічної культури полягає в тому, що перед закладом вищої освіти постало завдання запровадження на постійній основі навчального процесу з дотримання принципу академічної якості. Під принципом академічної якості слід в першу чергу розуміти формування таких взаємовідносин завдяки яким не лише відбувається процес набуття вмінь та навичок, а й розвиток набутих раніше здобувачем вищої освіти компетентностей. Основу цих стосунків складають «безоціночне сприйняття» партнерів у спілкуванні, що виявляється в неупередженості та руйнації існуючих стереотипів [15, с. 124]. І, саме руйнування колишніх стереотипів між викладачем і здобувачем розширює можливості для реалізації науково-дослідної свободи та сприяє творчому та креативному пошуку завдань, що стоять перед

учасниками освітнього процесу. Академічна якість спрямована на розвиток критичного, рефлексивного мислення викладача, який виступає основною умовою складання як власної стратегії руху на шляху пошуку найефективніших способів педагогічної діяльності, так і прогнозування руху здобувача вищої освіти в освітньому просторі.

В процесі розв'язання проблематики академічної свободи варто переглянути процес використання ЄКТС до реалій сьогодення шляхом поєднання особливостей Освітньої програми з ринком праці, індивідуальним підходом викладача до того чи іншого освітнього компонента та можливостями здобувача вищої освіти. Важливе місце тут посідає адаптація учасників освітнього процесу, яка забезпечується залученням до науково-педагогічних семінарів, психологічних тренінгів, інтерактивних ігор, круглих столів та інших заходів в процесі яких в учасників освітнього процесу поступово відбувається процес формування самовизначення, самопізнання та самоактуалізації особистості. Спільні психологічні тренінги формують у студента усвідомлення керівної позиція викладача та наділення його повноваженнями управлінця навчальним процесом, а здобувача вищої освіти управляючим таким процесом.

На думку дослідниць Н. Батечко та А. Дурнас академічна доброчесність є певним показником не лише соціально-економічного, культурного, але і демократичного суспільства. Як категорія, вона вирізняється своєю багатовимірністю, що означає поєднання в ній як відповідних фундаментальних цінностей, так і механізмів й інструментів їхнього забезпечення і просування. Впровадження академічної доброчесності в науковому житті України – нагальна потреба сучасного розвитку академічного менеджменту. Нормою нашого академічного життя повинна бути системна профілактика порушень академічної поведінки [16, с. 92].

6. Висновки

Ефективне функціонування освітнього менеджменту закладу вищої освіти неможливе без модернізації форм та методів освітнього процесу з максимальним наближенням до принципів академічної доброчесності. Запровадження в освітньому процесі академічної культури буде спрямовано на здобуття якісної освіти та забезпечення конкурентоспроможності та позитивного іміджу закладу вищої освіти. Усвідомлення академічного успіху як кінцевого результату освітнього процесу має стати ключовим в механізмі дотримання нульової толерантності щодо академічної недоброчесності.

Сучасні виклики в освітньому просторі вимагають перегляду адміністративно-управлінських функцій структурних підрозділів закладів вищої освіти з вертикальної системи на етично-горизонтальну систему академічного управління в центрі якої стоїть взаємоповага та взаємна відповідальність.

References

1. Etychnyi kodeks uchenoho Ukrainy [Code of ethics of a scientist of Ukraine]: Postanova zahalnykh zboriv NAN Ukrainy vid 15.04.2009 N 2. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09#Text> (in Ukrainian)
2. Pro Osvitu [About Education]: Zakon Ukrainy vid 5 veresnia 2017 № 2145-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (in Ukrainian)
3. Sopova, D. (2019). Akademichna dobrochesnist u systemi profesiinoi pidhotovky maibutnoho pedahoha [Academic integrity in the system of professional training of the future teacher]. *Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka (Serii: pedahohichni nauky) – Continuing Professional Education: Theory and Practice (Series: Pedagogical Sciences)*, 3(60), 88–94. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/26113/1/D_Sopova_ADSPMP_NPOTP_UK.pdf (in Ukrainian)
4. Halunko, V. V. (2022). Zmist pravovoho zabezpechennia akademichnoi dobrochesnosti vyshchoi osvity v Ukrainy [Content of legal support of academic integrity of higher education in Ukraine]. *Yurydychnyi biuleten – Legal Bulletin*, (26), 112–119. <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2022.26.15> (in Ukrainian)
5. Dotsenko, I. O. (2021). Akademichna dobrochesnist u systemi zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity [Academic integrity in the system of quality assurance of higher education]. *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka – Pedagogical education: theory and practice*, 1(32), 31–42. <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2022-32-31-42> (in Ukrainian)

6. Rozman, I. I. (2022). Akademichna dobrochesnist yak vazhlyva skladova yakisnoi osvity [Scientific innovations and technological advances]. *Naukovi innovatsii taпередovi tekhnologii – Scientific innovations and advanced technologies*, 2(4), 368–376. <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/1066> (in Ukrainian)
7. Pro vyshchu osvitu [About higher education]: Zakon Ukrainy vid 1 lypnia 2014 roku № 1556-VII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (in Ukrainian)
8. Tytska, Ya. (2018) «Akademichna dobrochesnist» ta «Akademichna vidpovidalnist» u zabezpechenni yakosti osvity [«Academic integrity» and «Academic responsibility» in ensuring the quality of education]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i parvo – Entrepreneurship, Economy and Law*, (11), 192–195. <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/11/37.pdf> (in Ukrainian)
9. Durman, M. O., & Durman, O. L. (2021). Konstanta akademichnoi dobrochesnosti v naukovii etytsi [The constant of academic integrity in scientific ethics]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, (21), 100–106. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2021.21.100> (in Ukrainian)
10. Huba, N. O. (2024). Dovira yak chynnyk efektyvnoi vzaiemodii vykladacha ta zdobuvacha vyshchoi osvity [Trust as a factor of effective interaction between a teacher and a student of higher education]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Psykholohiia – Scientific notes of Vernadsky TNU. Series: Psychology*, (74), 96–101. <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2024.4/15> (in Ukrainian)
11. Kodeks akademichnoi dobrochesnosti Natsionalnoho ahentstva iz zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity [Code of Academic Integrity of the National Agency for Higher Education Quality Assurance]. <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads> (in Ukrainian)
12. Bludova, Yu. O., & Ilina, O. O. Akademichna kultura suchasnoho ukrainskoho zakladu vyshchoi osvity [Academic culture of a modern Ukrainian institution of higher education]. *International scientific conference (October 8–9, 2021, Łódź, the Republic of Poland)*, pp. 139–142. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-146-6-37> (in Ukrainian)
13. Podzihu, S. M., & Pacheva, N. O. (2022). Akademichna kultura naukovopedagogichnoho pratsivnyka zakladu vyshchoi osvity yak osnova akademichnoi dobrochesnosti [Academic culture of a scientific and pedagogical employee of a higher education institution as the basis of academic integrity]. *Akademichna dobrochesnist: vyklyky suchasnosti: zbirnyk naukovykh ese uchastnykiv dystantsiinoho etapu naukovoho stazhuvannia dlia osvitan – Academic integrity: challenges of our time: a collection of scientific essays of participants of the remote stage of scientific internship for educators* (Respublika Polshcha, Varshava, 27.06.2022 – 05.08.2022). Varshava. 288 p. <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/> (in Poland)
14. Fentsyk, O. M. (2020). Akademichna kultura: sutnist, osoblyvosti formuvannia u protsesi profesiinoy pidhotovky zdobuvachiv vyshchoi osvity [Academic culture: essence, peculiarities of formation in the process of professional training of higher education seekers]. *Aktualni problemy navchannia i vykhovannia v umovakh intehtratsiinykh protsesiv v osvithomu ta naukovomu prostori: zbirnyk tez dopovidei III Vseukrainskoi naukovopraktychnoi Internet-konferentsii – Actual problems of education and upbringing in the context of integration processes in the educational and scientific space: collection of abstracts of the III All-Ukrainian Scientific and Practical Internet Conference* (6 lystopada 2020 r., Mukachevo). (pp. 46–47). Mukachevo: MDU. <http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/7404/1/> (in Ukrainian)
15. Motsiuk, Yu. B. (2021). Skladovi novoi akademichnoi kultury naukovopedagogichnykh pratsivnykiv [Components of the new academic culture of scientific and pedagogical workers]. *Medychna osvita – Medical education*, 3, 123–128. https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/med_osvita/article/view/12324 (in Ukrainian)
16. Batechko, N., & Durnas, A. (2019). Akademichna dobrochesnist v konteksti Yevropeiskykh praktyk: dosvid Frantsii [Academic integrity in the context of European practices: the experience of France]. *Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka (Serii: Pedagogichni nauky) – Continuing Professional Education: Theory and Practice (Series: Pedagogical Sciences)*, 3(60), 88–94. <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2019.3.8894> (in Ukrainian)